

Әкімшілік органдардың әкімшілік ресімдердің біркелкілігін қалыптастыру жөніндегі қызметін жүзеге асыру қағидаларын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2025 жылғы 28 ақпандағы № 111 қаулысы

Қазақстан Республикасы Әкімшілік ресімдік-процестік кодексінің 15-1-бабына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:

1. Қоса беріліп отырған Әкімшілік органдардың әкімшілік ресімдердің біркелкілігін қалыптастыру жөніндегі қызметін жүзеге асыру қағидалары бекітілсін.
2. Осы қаулы қол қойылған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының
Премьер-Министрі

O. Бектенов

Қазақстан Республикасы
Үкіметінің
2025 жылғы 28 ақпанды
№ 111 қаулысымен
бекітілген

Әкімшілік органдардың әкімшілік ресімдердің біркелкілігін қалыптастыру жөніндегі қызметін жүзеге асыру қағидалары

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Әкімшілік органдардың әкімшілік ресімдердің біркелкілігін қалыптастыру жөніндегі қызметін жүзеге асыру қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) Қазақстан Республикасы Әкімшілік ресімдік-процестік кодексінің (бұдан әрі – ӘРПК) 15-1-бабына сәйкес әзірленді және әкімшілік актілер мен әкімшілік практиканы қамтитын әкімшілік ресімдердің біркелкілігін қалыптастыру тәртібін айқындаиды.

Осы Қағидалардың мақсаттары үшін әкімшілік органдар деп орталық атқарушы органдар мен олардың ведомстволары, сондай-ақ облыстардың, респубикалық маңызы бар қалалардың, астананың, аудандардың (облыстық маңызы бар қалалардың) жергілікті атқарушы органдары түсініледі.

2. Әкімшілік практиканың біркелкілігі деп ӘРПК-нің 15-1-бабына сәйкес қолданылған әкімшілік ресімдерді және құқық қолдануда жүйелілік пен тұрақтылықты қамтамасыз ететін осыған ұқсас мәселелер бойынша бұрын қабылданған әкімшілік актілерді ескере отырып, әкімшілік органдар мен лауазымды тұлғалардың құқық нормалары мен құқықтық қағидаттарға сәйкес келетін шешімдер қабылдау жөніндегі іс-әрекеттерін түсінген жөн.

3. Әкімшілік практиканың біркелкілігін қалыптастырудың мақсаттары құқықтық айқындылықты нығайту, сыйайлас жемқорлық тәуекелдерін азайту, әкімшілік

рәсімдерді оңайлату мен оңтайландыру, сондай-ақ әкімшілік органдарға деген сенімді арттыру болып табылады.

4. Әкімшілік практиканың біркелкілігін қалыптастырудың міндеттері құқық нормаларын қолданудың бірыңғай стандарттарын белгілеу, әкімшілік органдар қабылдайтын шешімдердің болжамдылығын арттыру, әкімшілік практиканы жүйелеу, сондай-ақ осы Қағидалардың орындалуын мониторингтеу болып табылады.

5. Әкімшілік орган:

1) осы Қағидаларға сәйкес әкімшілік рәсімдер мен әкімшілік актілердің біркелкілігін қалыптастырады;

2) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген әкімшілік рәсімдерді жүзеге асыру тәртібі туралы ақпаратты қамтитын әкімшілік рәсімдерді жүзеге асыру жөніндегі нұсқаманы (бұдан әрі – нұсқама) әзірлейді;

3) әкімшілік актілердің үлгілік нысандарын (үлгілерін), бланкілерін әзірлейді және бекітеді;

4) біртипті мәселелерді шешу үшін нақ сол құқықтық нормаларды қолдану, әртүрлі әкімшілік актілерді қабылдау жағдайлары мен себептерін анықтау, сондай-ақ мемлекеттік органдардың шешімдері мен әрекеттерін (әрекетсіздігін) сотта қарau нәтижелерін ескере отырып, оларға шағым жасау практикасын талдау мәселесі бойынша әкімшілік рәсімдер мен әкімшілік актілердің жүзеге асырылуына талдау жүргізеді;

5) әкімшілік актілердің нақты және әртүрлі түсіндіруге жатпайтын мағынасын қамтамасыз ете отырып, әкімшілік рәсімдер мен әкімшілік актілердің біркелкілігін қалыптастыру жөніндегі шараларды қабылдайды;

6) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен әкімшілік рәсімдерді жүзеге асыруға қатысатын жұмыскерлерді ұнемі оқытып тұру және олардың біліктілігін арттыру шараларын қабылдайды;

7) заңды қүшіне енген сот шешімінің негізінде заңсыз деп танылған әкімшілік актілердің және (немесе) іс-әрекеттердің үлесін жыл сайын төмендетуге бағытталған нысаналы индикаторларды өздері үшін айқындауды.

Нысаналы индикаторлар Қазақстан Республикасының 2029 жылға дейінгі ұлттық даму жоспарының негізгі ұлттық индикаторларының декомпозициясы ескеріліп, өткен жылдардағы статистикалық деректер негізінде айқындалады.

2-тарау. Әкімшілік практиканың біркелкілігін қалыптастыру

6. Әкімшілік практиканың біркелкілігін қалыптастыру нұсқаулық әзірлеп, кейіннен оны "Электрондық өтініштер" ақпараттық талдау жүйесінің "Білім базасына" (бұдан әрі – "Білім базасы") орналастыру арқылы жүзеге асырылады.

7. Біркелкілікті құжаттау, құжаттаманы басқару және электрондық құжат айналымы жүйелерін пайдалану талаптарын ескере отырып қалыптастыру мақсатында өтініштерді

өндөу, шешімдер шығару және әкімшілік актілерді ресімдеу үшін стандартталған ресімдер өзірленеді. Бұл Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген әкімшілік ресімдерді нұсқаулықта біріздендіруді және әкімшілік істердің әртүрлі типтері үшін әмбебап нысандарды жасауды қамтиды.

Егер Қазақстан Республикасының заңнамасында әкімшілік актінің нысаны көзделмеген жағдайда әкімшілік орган азаматтар мен әкімшілік органдар арасындағы өзара іс-қимылдың біркелкілігін қалыптастыру және оны оңайлату мақсатында әкімшілік актілердің үлгілік нысандарын (үлгілерін), бланкілерін өзірлейді және бекітеді.

8. Әкімшілік органдар нұсқаулықтарды енгізу үшін осы Қағидаларға 1-қосымшаға сәйкес әкімшілік ресімдердің тізбесін бекіту үшін "Электрондық өтініштер" ақпараттық талдау жүйесінің (бұдан әрі – "Электрондық өтініштер" АТЖ) платформасында әкімшілік ресімдердің диагностикасын жүргізеді. Тізбеге мемлекеттік қызметтер көрсету жөніндегі әкімшілік ресімдер енгізілмейді.

Әкімшілік ресімдерді жүзеге асыру практикасын талдау және нормативтік реттеу арқылы әкімшілік ресім "Электрондық өтініштер" АТЖ платформасында жаңартылады

9. Нұсқаулық осы Қағидаларға 2-қосымшаға сәйкес нысан бойынша жасалады, оны әкімшілік органның басшысы бекітеді және ол әкімшілік ресімдерді жүзеге асыру практикасын талдау және оларды Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес келтіру үшін нормативтік реттеу арқылы өзектілендіріледі және:

- 1) әкімшілік ресімді жүзеге асырудың реттілігін;
- 2) әкімшілік ресім шеңберінде азаматтар беретін нысандар мен құжаттардың үлгілерін;
- 3) әкімшілік ресімді жүзеге асыру кезінде шешімдер қабылдау қағидаларын;
- 4) сотқа дейінгі реттеуді қоса алғанда, сотқа шағым жасау тетігін;
- 5) әкімшілік ресімнің нәтижесі болып табылатын әкімшілік актіні немесе әкімшілік іс-әрекет туралы ақпаратты қамтуы тиіс.

10. Орталық және жергілікті атқарушы орган аппаратының басшысы, ал орталық атқарушы органның ведомствосында оның басшысы нұсқаулықтарды өзірлеу жөніндегі жұмысты үйімдастырады, ол:

- 1) әкімшілік ресімдердің Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкестігін;
- 2) бекітілген нұсқаулықтардың әкімшілік ресімдерді жүзеге асырудың белгіленген тәртібіне сай келуін;
- 3) әкімшілік органның әкімшілік ресімдерді жүзеге асыру жөніндегі қызметін олардың нұсқаулықтарға сәйкестігі түрғысынан талдауды қамтиды.

11. Бекітілген нұсқаулықтар "Білім базасында" орналастырылады.

Әкімшілік органның "Білім базасын" толықтыруға жауапты құрылымдық бөлімшесі жүйелі негізде (тоқсанына бір реттен сиретпей) орналастырылған деректерді талдауды және олардың Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының талаптарына сәйкестігін тексеруді жүргізеді.

12. Әкімшілік органның өзге құрылымдық бөлімшелері әкімшілік органның регламентіне сәйкес әкімшілік органның "Білім базасын" толықтыруға жауапты бөлімшесіне нұсқаулықтарға енгізілген өзгерістер мен толықтырулар туралы ақпарат береді.

13. Әкімшілік органдар әкімшілік практиканың біркелкілігін сақтауды тұрақты негізде қамтамасыз етеді.

Құқық қолдану практикасында сәйкесіздіктер және (немесе) бұзушылықтар анықталған жағдайда әкімшілік органдар оларды жою үшін қажетті шаралар қабылдайды, оның ішінде нұсқаулықты өзектілендіруді қамтамасыз етеді.

Нұсқаулық әкімшілік рәсімді жүзеге асыру тәртібі өзгерген күннен бастап үш ай ішінде өзектілендіріледі.

Құқық қолдану практикасын жақсарту жөніндегі проблемалар мен ұсыныстар әкімшілік практиканы одан әрі жетілдіру кезінде ескеріледі.

Әкімшілік практиканың біркелкілігін қамтамасыз етуді, нұсқаулықтағы сәйкесіздіктерді талдау және оларды жою бойынша шаралар қабылдауды жүзеге асыру тәртібі әкімшілік органның регламентінде айқындалады.

14. Әкімшілік органдар әкімшілік практикаға мониторинг жүргізеді және қолдануға жататын барлық құқық көздерінің анықтамаларын, оның ішінде құқықтық қағидаттарды, Қазақстан Республикасы Конституциялық Сотының, Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының нормативтік қаулыларын, сондай-ақ осыған ұқсас мәселелер бойынша қолданылған әкімшілік рәсімдерді және бұрын қабылданған әкімшілік актілерді ескереді.

15. Әкімшілік органдар әкімшілік рәсімді жүзеге асыру кезінде құқықтық түсініксіздікті немесе даулы жағдайларды жоққа шығару мақсатында сот актілерінде баяндалған соттардың құқықтық позицияларын, құқық қолдану жөніндегі ұсынымдарды қамтитын сот практикасын жинақтап-қорытуды ескереді.

16. Әкімшілік органдар жартышылдық негізде, 10 маусым мен 10 желтоқсанға дейінгі мерзімде, жыл сайын осы Қағидаларға 3-қосымшаға сәйкес нысан бойынша Қазақстан Республикасының Әділет министрлігіне әкімшілік практиканы жинақтап-қорыту туралы сапалы әрі толық ақпарат береді, ол осы Қағидаларға 4-қосымшада көзделген әкімшілік практиканы жинақтап-қорыту жөніндегі әдістемелік нұсқаулыққа сәйкес толтырылады.

біркелкілігін қалыптастыру
жөніндегі қызметін жүзеге
асыру қағидаларына
1-қосымша

Заңнама саласы	Әкімшілік рәсімнің атауы/ әкімшілік рәсімнің тәртібі қайда регламентtel ген	Әкімшілік рәсімді ұсыну форматы және әкімшілік рәсім өтетін акпараттық жүйе (бар болса)	Әкімшілік рәсімді жүзеге асыратын әкімшілік орган/ лауазымды тулға	Шағымды қарайтын орган	Шешімге/ іс-әрекетке шағым жасау тәртібі қалай жүзеге асырылады? Ұсынымдық немесе міндетті шешім	Ікимал шағым жасау мерзімі	Заңға немесе өзге нормативтік құқықтық актіге нақты сілтеме
1	2	3	4	5	6	7	8

Әкімшілік органдардың
әкімшілік рәсімдердің
біркелкілігін қалыптастыру
жөніндегі қызметін жүзеге
асыру қағидаларына
2-қосымша

Әкімшілік рәсімді жүзеге асыру жөніндегі нұсқаулық	
Әкімшілік рәсімнің атауы	
1	Әкімшілік рәсімді жүзеге асыратын әкімшілік органның атауы, лауазымды тұлғаның Т.А.Ә.
2	Өтінішті қабылдау және (немесе) әкімшілік актіні шыгару жөніндегі акпараттық жүйе
3	Қарau нысаны
4	Әкімшілік органның және акпараттық жүйенін жұмыс кестесі
5	Әкімшілік рәсімді жүзеге асыруды реттейтін нормативтік құқықтық акт
6	Қаралуы қажет құжаттардың тізбесі
7	Қарau мерзімі
8	Мемлекеттік баж мөлшерлемесі (бар болса)
9	Қарau тәртібі
10	Қарau нәтижесі
11	Қанағаттандыру үшін негіздер

12	Қараудан бас тарту үшін негіздер	
13	Салалық заңдардың және өзге де НҚА ерекшеліктерін ескере отырып, шағым жасау тәртібі	
14	Әкімшілік рәсім шенберінде қолданылатын ЭРПК талаптары	
15	Сот практикасына байланысты ерекшеліктер	
16	Қозғалған мәселенің ерекшеліктерін ескергенде өзге де талаптар	

Әкімшілік органдардың
әкімшілік рәсімдердің
біркелкілігін қалыптастыру
жөніндегі қызметін жүзеге
асыру қағидаларына
3-қосымша

P/c №	МО	Iстің мәртебесі *сот шешімі заңды күшіне енді; қаралуда саты);	Қабылданған әкімшілік акт *актінің атауын, оның мазмұнын (бұл акті неңі көздейді) және оның қабылданған күнін жазу қажет	Сотқа дейінгі қарau болды/ болған жок. Егер болса, кім жүргізді, ЭРПК 100-бабы бойынша қандай акт шығарылды *	С о т талқылауының себептері * ТАӘ не үйымның атауын көрсете отырып, талапкердің талаптарын және оның дәлелдерін жазу қажет	Бірінші сатыдағы соттың шешімі (істің немірі және шығарылған күні) *сот қандай шешім қабылдағанын және оның мазмұнын (қысқаша уәждеу және қарар бөлігі) жазу қажет. Шағым жасалған жағдайда – мемлекеттік органның келіспеу туралы дәлелдерін жазу қажет
1	2	3	4	5	6	7

кестенің жалғасы

Апелляциялық сатыдағы соттың шешімі (істің немірі және шығарылған күні)	Кассациялық сатыдағы соттың	Әкімшілік	Сот шешімінен кейін осыған үқсас жағдайлар	Зансыз әкімшілік актіні қабылдауға ықпал еткен себептер мен жағдайларды	Сотта қарau шенберіндегі жеке үйгарымдар (бар болса): оларды орындау бойынша МО
---	-----------------------------	-----------	--	---	---

) *сот қандай шешім қабылдағанын және оның мазмұнын (шешім жағдайда – жазу қажет. мемлекеттік органның келіспеу туралы дәлелдерін жазу қажет	шешімі (істің шығарылған күні) *сот қандай енген сот шешімі бойынша (профилактикалы қысқаша уәждеу қабылдағанын жағдайда – жазу қажет. мемлекеттік органның келіспеу туралы дәлелдерін жазу қажет	актінің күшін шығарылған күні заңды күшіне қысқаша уәждеу қабылдағанын жағдайда – жазу қажет. мемлекеттік органның келіспеу туралы дәлелдерін жазу қажет	бойынша (профилактикалы қысқаша уәждеу қабылдағанын жағдайда – жазу қажет. мемлекеттік органның келіспеу туралы дәлелдерін жазу қажет	жою жөніндегі * осыған үқсас не себептен күші бар-жоғын және қабылданған-қабылданбағанын талдау қажет	шаралар қабылданды ма * мысалы, болашакта осыған үқсас жағдайларға жол бермеу үшін стандарттарға, нұсқаулықтарға және т.с.с. езгерістер енгізілді не құқық қолдану практикасы қайта қаралды	нені қабылдады * жеке үйғарымның мазмұнын, ол нені көздейтінін және орындалған-орындалмағанын жазу қажет. Шағым берілген жағдайда – мемлекеттік органның келіспеу туралы дәлелдерін жазу қажет
8	9	10	11	12	13	

Әкімшілік органдардың
әкімшілік рәсімдердің
біркелкілігін қалыптастыру
жөніндегі қызметін жүзеге
асыру қағидаларына
4-қосымша

Әкімшілік практиканы жинақтап-қорыту жөніндегі әдістемелік нұсқаулық

Әкімшілік практиканы жинақтап-қорыту жөніндегі әдістемелік нұсқаулық әкімшілік практикаға жинақтап-қорыту (бұдан әрі – жинақтап-қорыту) жүргізудің бірыңғай тәсілін белгілеу мақсатында дайындалған және мемлекеттік органдардың заң қызметтеріне, сондай-ақ осы процеске тікелей тартылған өзге де құрылымдық бөлімшелерге арналған.

Жинақтап-қорыту сот тәртібімен қаралған әкімшілік істер бойынша құқық қолдану практикасын, оның ішінде жүзеге асырылған әкімшілік рәсімдерді және қабылданған әкімшілік актілерді олардың бірыңғай әкімшілік практика талаптарына сәйкестігі түрғысынан талдау мақсатында жарты жылда кемінде бір рет жүргізіледі.

Жинақтап-қорыту дегеніміз – кемшіліктерді анықтап, тиісті ұсыныстарды тұжырымдай отырып, нақ сол әкімшілік рәсім бойынша нормативтік реттеуді, құқық қолдану және сот практикасын талдау.

Жинақтап-қорыту:

- 1) үқсас мәселелерді шешу үшін нақ сол құқықтық нормалардың әртүрлі қолданылуы түсінілетін әртүрлі әкімшілік практиканы;
- 2) сотта жиі шағым жасалатын әкімшілік рәсімдер мен актілерді;
- 3) әрбір іс бойынша сотта жеңіліс табудың себептері мен шарттарын;

4) әкімшілік орган ұқсас мән-жайлары бар істер бойынша сотта жиі жеңіліс табатын сот істерін;

5) нормативтік реттеудегі, сол сияқты құқық қолдану практикасындағы сот даулары мен сотта жеңіліс табуға әкеп соқтыратын кемшіліктерді;

6) әкімшілік практиканы "түзету" бойынша қабылданатын шараларды анықтау түрғысынан жүргізіледі.

Жинақтап-қорыту келесідей жүзеге асырылады:

1) әкімшілік практиканы жинақтап-қорыту туралы мәліметтерді жинау үшін мемлекеттік органның заң қызметі осы Қағидаларға 4-қосымшада көзделген кестемен бірге мемлекеттік органның құрылымдық бөлімшелеріне сұрау салу жібереді;

2) құрылымдық бөлімше не заң қызметі есепті кезең үшін кестені толтырады;

3) заң қызметі (құрылымдық бөлімшелердің жәрдемдесуімен) жиынтық кестеде көрсетілген әрбір іс бойынша соттың әрбір шешімін зерделейді;

4) жинақтап-қорытуды жүргізу кезінде сот шешіміне, атап айтқанда шешімнің уәждеу бөлігіне ерекше назар аударылады;

5) сот шешімін зерделегеннен кейін заң қызметтері істің барлық мән-жайын, оның ішінде жеке тұлғаның сотқа жүгінуіне негіз болған мемлекеттік органның әкімшілік актісін, әкімшілік іс-әрекетін (әрекетсіздігін) қарауды жүргізеді;

6) істің мән-жайларын қарау кезінде мемлекеттік органның қызметіндегі құқыққа сыйымсыздықты анықтау мақсатында оларды қолданыстағы заңнаманың талаптарымен салыстырып тексерген жөн;

7) жеңіліс тапқан істер бойынша жеңіліс табудың себептері мен шарттарын белгілеу, нормативтік реттеудегі немесе құқық қолдану практикасындағы кемшіліктерді айқындау қажет;

8) кемшіліктер анықталған жағдайда қабылданып жатқан шаралар туралы ақпаратты көрсету не оларды жою жөнінде ұсыныстар енгізу қажет;

9) жоғарыда көрсетілген әрекеттерді орындағаннан кейін заң қызметі кестеге тиісті ақпаратты енгізеді;

10) кестені толтырудың қорытындысы бойынша заң қызметі әкімшілік практиканы жинақтап-қорытудың қорытындыларын шығаруды көрсететін есепті қалыптастырады (есепте есепті кезеңде іс жүргізудегі әкімшілік істердің саны, мемлекеттік органның пайдасына, сол сияқты оған қарсы қабылданған шешімдердің саны, шеңберінде сот талқылаулары жүргізілген мемлекеттік органның қызмет салалары туралы ақпарат; анықталған кемшіліктер және оларды жою жөніндегі ұсыныстар және тағы сол сияқтылар қамтылуға тиіс)._____